Idézett munkák — „A világ legrosszabb pénze”

1. Hanke, Steve H. – Krus, Nicholas: *World Hyperinflations*, Cato Working Paper No. 8 (2012) — cato.org — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.cato.org/sites/cato.org/files/pubs/pdf/workingpaper-8.pdf — T1
2. *The Hanke–Krus World Hyperinflation Table* — cato.org — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.cato.org/sites/cato.org/files/pubs/pdf/hanke-krus-hyperinflation-table.pdf — T1
3. *Highest inflation rate (ever)* — Guinness World Records — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/762605-highest-inflation-rate-ever — T3
4. Danyi Pál: *Az 1945–1946-os hiperinfláció mértékének kritikai újraszámítása*, Statisztikai Szemle 100. évf. 12. sz. (2022) — ksh.hu — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/2022/2022_12/2022_12_1106.pdf — T1
5. Grossman, Peter Z. – Horváth János: *The Dynamics of the Hungarian Hyperinflation, 1945-6: A New Perspective*, Rivista di storia economica (2000) — Butler University Digital Commons — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://digitalcommons.butler.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1029&context=cob_papers — T1
6. Hartwell, Christopher A.: *Short waves in Hungary, 1923 and 1946: Persistence, chaos, and (lack of) control*, Journal of Economic Behavior & Organization 163 (2019) 532–550 — Bournemouth University eprints — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://eprints.bournemouth.ac.uk/32402/3/Short%20Waves%20in%20Hungary%20JEBO%20forthcoming%20with%20author%20info.pdf — T1
7. Bomberger, William A. – Makinen, Gail E.: *Indexation, Inflationary Finance, and Hyperinflation: The 1945–1946 Hungarian Experience*, Journal of Political Economy 88:3 (1980) 550–560 — absztrakt, University of Chicago Press — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/260886 — T1 (absztrakt)
8. Bomberger, William A. – Makinen, Gail E.: *The Hungarian Hyperinflation and Stabilization of 1945–1946*, Journal of Political Economy 91:5 (1983) 801–824 — bibliográfiai rekord, IDEAS/RePEc — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://ideas.repec.org/a/ucp/jpolec/v91y1983i5p801-24.html — **NEM ELÉRT** (paywall, absztrakt sem); a tanulmányra Hartwell [6] hivatkozásán át
9. Shizume, Masato: *Black Market Prices during World War II in Japan: An Estimate Using the Hedonic Approach*, IMES Discussion Paper 2018-E-17 — Bank of Japan — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.imes.boj.or.jp/research/papers/english/18-E-17.pdf — T1
10. *The economic and currency reform of 1948: the basis for stable money* — Deutsche Bundesbank — hozzáférés: 2026. szept. 15.,

https://www.bundesbank.de/en/press/contributions/the-economic-and-currency-reform-of-1948-the-basis-for-stable-money-915302 — T2

11. Hanke, Steve H.: *Zimbabwe's Hyperinflation: The Correct Number Is 89 Sextillion Percent* — Cato at Liberty — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.cato.org/blog/zimbabwes-hyperinflation-correct-number-89-sextillion-percent — T2
12. Danyi Pál: *Hiperinfláció 5. rész: 1946 július – hiperinfláció a négyzeten: világcsúcsot döntünk* — Ártörténet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://artortenet.hu/hiperinflacio-5-resz-1946-julius-hiperinflacio-a-negyzeten-vilagcsucsot-dontunk/ — T3
13. Danyi Pál: *A pengő hiperinflációja pontos számokkal* — Ártörténet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://artortenet.hu/a-pengo-hiperinflacioja-pontos-szamokkal/ — T3
14. *A magyar fegyverszünet, 1945. január 20.* (az egyezmény szövege) — SZTE Klebelsberg Könyvtár, hadtörténeti gyűjtemény — hozzáférés: 2026. szept. 15., http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/ww2/doksi/fszunet.html — T1
15. Angyal Béla: *Az 1945. januári magyar fegyverszüneti egyezmény és a csehszlovák emigráns kormány*, Történelmi Szemle 66 (2024) 4:543–566 — EPA/OSZK — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://epa.oszk.hu/00600/00617/00204/pdf/EPA00617_tsz_2024_04_543-566.pdf — T1
16. G. Vass István: *Dokumentumok a magyar–szovjet jóvátételi egyezmény létrejöttéhez*, ArchívNet 2011/2 — Magyar Nemzeti Levéltár — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://archivnet.hu/diplomacia/dokumentumok_a_magyarszovjet_jovateteli_egyezmeny_letrejottehez.html — T1
17. *Magyarország a XX. században — Magyarország vesztesége a második világháborúban* — MEK/OSZK — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/74.html — T2
18. *A magyar–szovjet jóvátételi szerződés került terítékre* — Magyar Nemzeti Levéltár — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/a_magyar_szovjet_jovateteli_szerzodes_kerult_teritekre — T3
19. Borhi László: *Az amerikai diplomácia és a szovjet politikai-gazdasági térnyerés Magyarországon*, Történelmi Szemle 35 (1993) 3–4:339–360 — BTK Történettudományi Intézet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://tti.abtk.hu/images/kiadvanyok/folyoiratok/tsz/tsz1993_3-4/borhi.pdf — T1
20. Baráth Magdolna: *A Szövetséges Ellenőrző Bizottság szerepe a magyar–szovjet kapcsolatokban* — Rubicon Intézet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://rubiconintezet.hu/wp-content/uploads/2021/12/Barath-Magdolna.pdf — T1
21. Horváth Antal: *A Vörös Hadsereg ellátása, jóvátétel Sopron vármegye és Sopron város területén*, Soproni Szemle 72 (2018) 1:62–94 — EPA/OSZK — hozzáférés: 2026. szept. 15.,

https://epa.oszk.hu/01900/01977/00275/pdf/EPA01977_soproni_szemle_2018_01_062-094.pdf — T1

22. *Milliárdokért vették a krumplit, és még nem sejtették, mi az a kvadrillió* (interjú Honvári János gazdaságtörténésszel) — Telex, 2026. január 4. — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://telex.hu/gazdasag/2026/01/04/hiperinflacio-pengo-vilaghaboru-forint-bevezetese — T3
23. Schlett András: *Hiperinfláció és stabilizáció Magyarországon 1945–46-ban*, Közgazdasági és Statisztikai Közlemények 2024/2, 89–101 — americanaejournal.hu — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.americanaejournal.hu/index.php/vikekkek/article/download/45560/44941/63167 — T1
24. Serfőző Zoltán: *Az 1945–46. évi infláció és a Nemzetgyűlés*, Acta Universitatis Szegediensis, Acta Historica 107, 73–82 — SZTE Contenta — hozzáférés: 2026. szept. 15., http://acta.bibl.u-szeged.hu/2859/1/historica_107_073-082.pdf — T1
25. *Miért készült az 1945-ös 100.000 pengős két színben?* — Numizmatika.info — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.numizmatika.info/miert-keszult-az-1945-os-100-000-pengos-ket-szinben/ — T3
26. Botos János: *A pengő megsemmisülése, a forint születése, 1938–1946*, Múltunk 2016/1, 160–206 — multunk.hu — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.multunk.hu/wp-content/uploads/2017/01/botosj_16_1.pdf — T1
27. *Hiperinfláció 2. rész: 1945 őszén vágtatni kezd az infláció* — Ártörténet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://artortenet.hu/hiperinflacio-2-resz-1945-oktoberben-vagtatni-kezd-az-inflacio/ — T3
28. *Hiperinfláció 3. rész: 1946 január – Az adópengő bevezetése* — Ártörténet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://artortenet.hu/hiperinflacio-3-resz-1946-januar-az-adopengo-bevezetese/ — T3
29. *Hiperinfláció 6. rész: Hétköznapi élet az infláció alatt* — Ártörténet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://artortenet.hu/hiperinflacio-6-resz-hetkoznapi-elet-az-inflacio-alatt/ — T3
30. Marton Ádám: *Infláció, fogyasztói árak Magyarországon a második világháború után I. (1945–1968)*, Statisztikai Szemle 90 (2012) 5 — ksh.hu — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2012/2012_05/2012_05_373.pdf — T1
31. *Érdekegyeztetés 1945–1948* (levéltári segédlet) — Politikatörténeti Intézet — hozzáférés: 2026. szept. 15., http://polhist.hu/erdekegyeztetes-1945-1948/ — T2
32. Garami Erika: *75 éves a forint*, Budapesti Levéltári Mozaikok 2021/21 — Budapest Főváros Levéltára / REAL — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://real.mtak.hu/161873/1/BLM_2021_21-1.pdf — T2
33. Zeidler Miklós: *A népszövetségi kölcsön és pénzügyi stabilizáció* — Rubicon — hozzáférés: 2026. szept. 15.,

https://rubicon.hu/cikkek/a-nepszovetsegi-kolcson-es-penzugyi-stabilizacio?rovat=rubicon-rendezvenyek — T2

34. *Stabilizálta a gazdaságot a pengő bevezetése* — Múlt-kor, 2025. január 1. — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://mult-kor.hu/stabilizalta-a-gazdasagot-a-pengo-bevezetese-20250101 — T3
35. *Magyarország a XX. században — A korona és a pengő tündöklésének és bukásának évei* — MEK/OSZK — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/371.html — T2
36. *Százmillió B.-pengő MINTA, 1946* — Pénzmúzeum, bankjegy- és érmegyűjtemény — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.penzmuzeum.hu/fedezd-fel/gyujtemeny/bankjegy-es-ermegyujtemeny/szazmillio-b-pengo-minta-1946/ — T2
37. *Egymilliárd B.-pengő, 1946* — Pénzmúzeum, bankjegy- és érmegyűjtemény — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.penzmuzeum.hu/fedezd-fel/gyujtemeny/bankjegy-es-ermegyujtemeny/egymilliard-b-pengo-1946/ — T2
38. *Highest denomination banknote* — Guinness World Records — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/highest-denomination-banknote — T3
39. *A Vörös Hadsereg (Szovjetunió) által kibocsátott megszállási bankjegyek Magyarországon („Vöröspengő", 1944–1946)* — numizmatikamagyarorszag.hu — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://numizmatikamagyarorszag.hu/a-voros-hadsereg-szovjetunio-altal-kibocsatott-megszallasi-bankjegyek-magyarorszagon-vorospengo-1944-1946/ — T3
40. Vida István: *Nagy Ferenc miniszterelnök* — 1956-os Intézet (rev.hu) — hozzáférés: 2026. szept. 15., http://www.rev.hu/sulinet45/szerviz/szakirod/vida.htm — T2
41. *Kronológia — 1946* — Kommunizmuskutató Intézet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.kommunizmuskutato.hu/kronologia/1946 — T3
42. Borvendég Zsuzsanna: *A hiperinfláció vége: a forint és az „államosított" feketepiac* — Magyar Nemzet, 2021. augusztus — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://magyarnemzet.hu/belfold/2021/08/a-hiperinflacio-vege-a-forint-es-az-allamositott-feketepiac — T3
43. Borvendég Zsuzsanna: *A hiperinfláció vége: a forint és az „államosított" feketepiac* — Magyarságkutató Intézet (mki.gov.hu), ugyanaz a szöveg — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://mki.gov.hu/hu/hirek-hu/evfordulok-hu/a-hiperinflacio-vege-a-forint-es-az-allamositott-feketepiac — T3
44. *1946-os új árviszonyok kialakítása* — Ártörténet — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://artortenet.hu/tesztuj/1946-os-uj-arviszonyok-kialakitasa/ — T3
45. *Forint: az új pénz színre lép, majd egy kicsit elbotlik* (Botos János nyomán) — otpedia — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://www.otpedia.hu/egyszer-volt/penz-magyarul/forint-az-uj-penz-szinre-lep-majd-egy-kicsit-elbotlik_2/ — T3

46. Danyi Pál: *Öt nap káosz – ma 80 éve vezették be a forintot* — Qubit, 2026. augusztus 1. — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://qubit.hu/2026/08/01/ot-nap-kaosz-ma-80-eve-vezettek-be-a-forintot — T3
47. *Miért pont augusztus 1-jén vezették be a ma 80 éves forintot?* — Növekedés.hu — hozzáférés: 2026. szept. 15., https://novekedes.hu/hirek/miert-pont-augusztus-1-en-vezettek-be-a-ma-80-eves-forintot — T3

Nem elért, közvetve hivatkozott művek

- **T1** — Nogaro, Bertrand: cikk a magyar pénzügyi válságról, American Economic Review 38:4 (1948) 526–542 (a Hanke–Krus [1] lábjegyzetének adatai; a cím a JSTOR-oldalról nem volt lekérhető) · *a Hanke–Krus [1] és Hartwell [6] júliusi számának forrása*
- **T2** — Bomberger–Makinen 1983 (lásd 8.) · *Hartwell [6] hivatkozza; a középosztály-tézis lelőhelye*
- **T3** — Siklos, Pierre L.: *War Finance, Reconstruction, Hyperinflation and Stabilization in Hungary, 1938–48* (1991) · *Hartwell [6] hivatkozza; Springer paywall*
- **T4** — Ausch Sándor: *Az 1945–1946. évi infláció és stabilizáció* (1958) · *az Ártörténet [44] és Botos [26] hivatkozza; a stabilizációs árrendszer monográfiája*
- **T5** — Honvári János: *Magyarország gazdaságtörténete* (2012) · *az Ártörténet [27] hivatkozza; kalóriaadatok*
- **T6** — Jeszenszky (1977) · *az Ártörténet [27] hivatkozza; kalóriaadatok, kenyérfejadag*
- **T7** — Vegh, Carlos (1992) · *Hartwell [6] hivatkozza; az 1923-as korona havi adatai*
- **T8** — Berend T. Iván · *Borhi [19] hivatkozza; jóvátétel = nemzeti jövedelem 17 %*
- **T9** — Varga István: *A magyar valutacsoda* (1946. október) és *Az újabb magyar pénztörténet* (1964) · *az Ártörténet [44] hivatkozza; az árviszonyok szorzói*
- **T10** — Cagan, Phillip: *The Monetary Dynamics of Hyperinflation* (1956) · *Hanke–Krus [1] hivatkozza; a 50 %/hó küszöb*